

Utbildningsinspektion i Ekillaskolan, grundskola årskurs 6–9 och obligatorisk särskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	4
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Ekillaskolan den 15-17 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ekillaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ekillaskolan intervjuades rektorn, biträdande rektorer, lärare, elever och skolans elevvårdsteam samt föräldrar med barn i olika årskurser. Därutöver fördes många spontana samtal med elever och lärare. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 6-9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Ekillaskolan	Antal elever
Grundskola	710
Obligatorisk särskola	11

Läsåret 2005/2006 omfattar verksamheten vid Ekillaskolan årskurs 6-9, men framöver kommer endast utbildning för grundskolans senare årskurser att bedrivas. På skolan finns även tre kommunövergripande undervisningsgrupper varav en förberedelseklass för nyanlända elever och två samundervisningsklasser. I dessa undervisas elever mottagna i särskolan tillsammans med elever som behöver en långsam studietakt. I samverkan mellan socialtjänst och skola bedrivs Navet, en undervisningsgrupp för elever som har behov av riktade stödinsatser.

Skolans elever och personal är organiserade i fem arbetsenheter med olika profiler. Till årskurs 7 tar Ekillaskolan emot elever från Råbergs-, Sätuna- och Norrbackaskolan och eleverna väljer någon av de profiler som skolan erbjuder. Redan i årskurs 6 kommer dessa elever i kontakt med Ekillaskolan, eftersom språkvalet bedrivs där.

Skolan ligger i centrala Märsta och byggdes 1964. Under 1980-talet tillkom ytterligare en lokal på skolans område och 2005 omfattades kulturklassens lokaler, som ligger i Folkets Hus, av en större renovering.

Skolan leds av en rektor som tillsammans med två biträdande rektorer (motsvarande 1,25 procents tjänst), fem verksamhetsledare och en tillsynslärare utgör skolans ledningsgrupp.

Denna inspektion avser grundskola och grundsärskola.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ekillaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Ekillaskolan befinner sig i en omstruktureringsfas och framöver kommer endast undervisning i årskurs 7-9 att bedrivas vid skolan. Nuvarande rektorn, som tillträdde sin tjänst i augusti 2005, har en uttalad ambition att utveckla verksamheten i enlighet med de intentioner som anges i de nationella styrdokument. Eleverna trivs och vill vara delaktiga i arbetet för att utveckla skolan.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör skapa en gemensam värdegrund i enlighet med de värden som uttrycks i skollag och läroplan. Skolan måste vidta kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med de kränkningar som förekommer. Skolans arbete för att förebygga alla former av kränkningar bör förbättras och resultatet av arbetet bör följas upp samt tydliggöra i vilket skede föräldrar informeras vid kränkning.

- Skolan bör tydliggöra det uppdrag som de nationella styrdokumenterna kräver och följa upp att verksamheten bedrivs i enlighet med uppdraget. I det pedagogiska arbetet bör skolan arbeta för att utveckla olika kunskapskvaliteter.
- Elevernas kännedom om de nationella målen för utbildningen bör förbättras, såväl som elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen.
- Skolan bör utreda orsakerna till skillnaderna mellan elevernas resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg i svenska och matematik. Skolan bör också arbeta för att komma till rätta med de resultatskillnader som finns bland annat avseende meritvärdet och att öka andelen elever som lämnar skolan med fullständigt grundskolebetyg.
- Information om rätten till betyg och studieomdöme för elever i särskolan bör förbättras.
- Skolan bör se över hur stödinsatserna organiserats och även beakta så att organisatoriska hinder inte läggs för elevernas lärande. Även åtgärdsprogrammen bör förbättras och stödinsatserna baseras på en grundläggande analys av såväl elevens förutsättningar för lärande samt av undervisningen och den omgivande miljön.
- Utvecklingssamtalen bör utvecklas och den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplaner och kursplaner.
- Kvalitetsarbetet bör utvecklas så att skolan på ett tydligt sätt kan följa vilka effekter av gjorda insatser.
- Elevernas tendens att under den sista tiden i grundskolan avstå från moderna språk som språkval bör leda till en analys och förslag till åtgärder från skolans sida.
- Andelen lärare med pedagogisk utbildning bör öka.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan skall använda de nationella styrdokumenterna för betygssättning av elevers kunskapsutveckling (7 kap 3-8 §§ grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen anger inte elevernas kunskapsutveckling (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Elevernas garanterade undervisningstid kan inte säkerställas (1 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Betygen får inte innehålla uppgifter om elevs frånvaro (7 kap. 12 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Kunskapsresultaten i grundskolan har förbättrats under de senaste åren och ligger i nivå med kommunens och strax över rikets.

Tabell 1 Det genomsnittliga meritvärdet¹ år 2004 och 2005

	Ekillaskolan	Sigtuna kommun	Riket
2004	192,2	201,5	206,9
2005	207,4	207,4	206,3

I meritvärdet finns dock skillnader på mellan 228 till 128 poäng för elever med fullständigt respektive ofullständigt grundskolebetyg. Andelen behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan har ökat från 82,8 procent år 2004 till 88,6 procent år 2005. Även andelen elever som nått målen i alla ämnen har förbättrats till 72,6 procent år 2005, vilket kan jämföras med rikets på 75,5 procent. Flickornas resultat är något bättre än pojkarnas. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att komma till rätta med de resultatskillnader som finns bland annat avseende meritvärdet och andelen elever som lämnar skolan med fullständigt grundskolebetyg.

På de nationella ämnesproven i årskurs 9 våren 2005 finns resultat i svenska redovisat endast för 97 av 198 elever. Även i matematik och engelska finns ett bortfall i resultatredovisningen om än inte lika stort. I matematik nådde 23 procent av eleverna inte målen på de nationella ämnesproven medan 7,3 procent saknade slutbetyg i ämnet. I engelska var skillnaderna mellan slutbetyg och resultat på nationella ämnesprov i ämnet liten (se vidare Utvärdering av lärandet bedömning och betygssättning).

För de elever som tillhör grundsärskolan sätts inga betyg och inspektörerna kan därför inte bedöma resultatet. Av de omdömen som ges framgår dock att eleverna oftast gjort framsteg.

På Ekillaskolan finns en förberedelseklass, på skolan benämnd internationell klass, för elever som nyligen kommit till Sverige och som ännu inte lärt sig svenska. För dessa elever sätts betyg i några få ämnen. På skolan görs inte några systematiska uppföljningar av hur det går för förberedelseklassernas elever sedan de, efter ungefär två år, övergått till en ordinarie grundskoleklass. En fördjupad bedömning kan därför inte göras i denna del.

Av de elever inspektörerna varit i kontakt med under besöket är det ingen som sagt sig känna till vilka nationella mål som skall nås i slutet av årskurs 9 och inte heller vilka kriterier som skall uppfyllas för de olika betygsstegen. Många elever uppger dock att de känner till kommunens kravnivåer (se vidare Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning).

¹ Det genomsnittliga värdet av de 16 bästa betygen i elevernas slutbetyg i årskurs 9.

Normer och värden

Det stora flertalet elever trivs och känner sig trygga i skolan, vilket framkommer dels i de samtal som inspektörerna haft, dels i den enkät som skolan genomfört. Elever uppger ändå att många incidenter inträffar i korridorerna och att flera fall av handgripligheter har inträffat. Det finns även elever på skolan som på olika sätt känner sig kränkta av vuxna. Dessa förhållanden är inte godtagbara och inspektörerna bedömer att skolan måste vidta kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med kränkningar.

Vidare har inspektionen visat att arbetsenheterna i vissa avseenden har utvecklat olika normsystem som exempelvis hur skolans regler och elevfrånvaron hanteras. Elever uppger att vissa lärare inte noterar frånvaro, medan andra lärare är mycket noggranna med detta (se vidare Bedömning och betygssättning). Elever uppfattar dessa olikheter som märkliga och det ger inspektörerna anledning till att uppmana skolan att arbeta för att utveckla en gemensam värdegrund som vilar på de värden som uttrycks i läroplanen och i skollagen.

Elever redovisar vilka resultat som bland annat skolans elevråd uppnått. Hur skolans uppehållsrum skall utformas, idrottsturnering samt avslutningen för årskurs 9 är några exempel som eleverna lyfter fram.

Eleverna skall också få inflytande över undervisningen och utveckla ansvarstagandet över utbildningen. Inspektionen visar att Ekillaskolans resultat i detta avseende bör förbättras (se vidare Arbetsmiljö och delaktighet).

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans kunskapsresultat utvecklats i positiv riktning, men åtgärder bör vidtas så att fler elever lämnar grundskolan med betyg i alla ämnen. Elevernas kännedom om kunskapsmålen, oavsett grundskolan eller grundsärskolan, bör förbättras liksom deras möjligheter till inflytande över undervisningen. De kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplan och kursplaner bör i ökad utsträckning omsättas i det pedagogiska arbetet.

Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med normer och värden inte är tillfredsställande. Skolan måste vidta kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med den kränkande behandling som förekommer.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Klassråden utgör det forum där eleverna i första hand kan utöva sina möjligheter att påverka arbetsmiljön. Ett stående inslag på dagordningen är ”Vett och Etikett” med målsättningen att detta skall medvetandegöra eleverna om allas ansvar att bidra till en trevlig stämning och en god studiemiljö. Vid klassråden redovisas också vad som ägt rum i skolans övriga råd. Från varje klass finns två representanter i elevrådet, men under inspektionen har det framkommit att

vissa elever inte får representera sin klass med motiveringen att de ligger efter i skolarbetet. Ett sådant förfaringssätt står i strid med vad läroplanen anger.

Från varje klass finns dessutom representation i den så kallade AMOR-gruppen som arbetar för att motverka mobbning. Elever i årskurs 6 deltar också i det kommunövergripande "elevrådet", TRIVAS.

Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling som beskriver det förebyggande arbetet och hur skolan avser att agera om kränkningar förekommer. I den händelse något inträffar agerar skolans mobbningsgrupp. Av handlingsprogrammet framgår att föräldrar informeras först efter det att konflikten lösts. Detta förfaringssätt ifrågasätts både av inspektörerna och även av intervjuade föräldrar.

Inspektörerna bedömer att skolan bedriver ett aktivt arbete i syfte att skapa en god arbetsmiljö och utbildningssituation för eleverna, men arbetsenheterna har i vissa fall skiftande värdegrund. I den tidigare nämnda enkätundersökningen framkommer att en stor andel elever upplever att lärarna inte lyssnar till dem. Inspektörerna konstaterar även att arbetsmiljön inte alltid ger den arbetsro som elever behöver för sina studier. Det förekommer kränkande behandling av olika slag - mestadels i form av olämpligt språkbruk under raster. Skolan har vidtagit åtgärder genom att bland annat införa ett nytt rastvaktsschema för lärarna, men elever upplever ändå att de saknar lärare i korridorerna. Inspektörerna har även funnit att elever på olika sätt känner sig kränkta av vuxna. Därför bedömer inspektörerna att skolan bör vidta kraftfulla åtgärder för att få till stånd en förbättring av dessa förhållanden. Skolans handlingsprogram för arbetet mot kränkande behandling bör behandla alla former av kränkande behandling och trakasserier samt situationer då vuxen kränker elev. Inspektörerna vill nämna att en ny lag trädde i kraft den 1 april 2006, lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67).

Läroplanen anger att skolan skall sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier. På Ekillaskolan omsätts detta på skiftande sätt i arbetsenheterna. Vissa elever tränas mer i att utveckla denna färdighet medan andra erbjuds möjlighet att välja i vilken turordning uppgifter skall genomföras (se vidare Individanpassning, individuell studieplanering och stöd). Inspektörerna bedömer att skolans arbete i detta avseende bör vidareutvecklas.

Samverkan med vårdnadshavarna sker genom regelbundna klassombudsträffar under terminen. Föräldrarna har uppskattat inslag där polisen medverkat eller där information om droger getts, men tycker samtidigt att fler än klassombuden borde ta del av informationen. Vidare upplever föräldrar att rollen som klassombud är svår, eftersom kontakten med övriga föräldrar är begränsad.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Verksamheten på Ekillaskolan är omfattande och skiftande. På skolan finns fem arbetsenheter med olika profiler och där tid till profilen tagits från elevens val. De profiler som erbjuds är: "undervisning i endast en årskurs", naturvetenskaplig-matematisk, kultur, "egen planering" samt "elever i behov av stöd". I den sistnämnda arbetsenheten bedrivs verksamhet i två kommunövergripande samundervisningsklasser samt ytterligare en klass för elever i behov av stöd. I övriga profiler, förutom i kulturprofilen, har klasser tillskapats för att tillgodose behov som extra tid för inläring och en lugn studiemiljö. Den internationella klassen, som är en kommunövergripande undervisningsgrupp, tillhör organisa-

toriskt den naturvetenskapligt-matematiska profilen. Ytterligare en annan kommunövergripande grupp är Navet, där skola och socialtjänst samverkar.

I de nationella kursplanerna anges inte arbetssätt, organisation eller metoder. Däremot lägger de fast de kunskapskvaliteter som undervisningen skall utveckla och anger därmed en ram inom vilken val av stoff och metoder skall göras lokalt. På varje skola och i varje klass måste lärare tolka de nationella kursplanerna och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen med utgångspunkt i elevernas förutsättningar, erfarenheter, intressen och behov. Inspektionen visar att elevernas möjligheter att delta i denna process är lärarberoende och inspektörerna bedömer därför att skolan bör ta ett samlat grepp för att tydliggöra vad de nationella styrdokumentet kräver av verksamheten.

På skolan bedrivs vid flera tillfällen under läsåret ämnesövergripande projekt, där elever dels får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden, dels arbeta med elever från olika arbetsenheter. Skolan bör dock, enligt inspektörernas bedömning, utveckla det pedagogiska arbetet så att de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplan och kursplaner i ökad utsträckning beaktas i utbildningen.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Läroplanen anger att ”skolan skall sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö” och ”genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar”. I den arbetsenhet som har profilen ”egen planering” är det tänkt att eleverna skall utveckla ovan angivna förmågor. Vid samtal med elever framkommer att profilen innebär att eleverna läser läxor eller tränar till prov och att profilen inte heller bedrivs under hela läsåret. Inspektörerna bedömer att tanken med profilen ”eget arbete” i sig är god, men att den utveckling som arbetet tagit inte till fullo motsvarar läroplanens intentioner. Det är ytterst rektorn som har ett ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande, oavsett vilken klass eleven går i, gynnas. Inspektörerna bedömer att Ekillskolan aktivt bör arbeta för att utveckla alla elevers möjligheter till inflytande och ansvarstagande. En annan av skolans profiler har en inriktning mot matematik och naturvetenskap. I matematik är eleverna indelade i olika grupper, som inte är permanenta. Däremot används en lärobok i matematik där eleverna väljer blå eller röd kurs, vilket innebär en begränsning av vilket betyg eleven kan få. Att sätta hinder för elevernas lärande på ett sådant sätt är inte förenligt med intentionerna i läroplanen och skolan bör skyndsamt vidta åtgärder för att undanröja sådana hinder för elevernas lärande.

Skolan har en ”Arbetsgång för elevomsorg” som tydliggör dels hur arbetet skall bedrivas, dels vem som ansvarar för olika steg i arbetet. Dessa rutiner skall, enligt vad som framkommit vid inspektionen, omarbetas eftersom de inte fungerar helt tillfredsställande. Arbetsgången klargör när åtgärdsprogram skall upprättas. I de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av framgår dock inte om de fastställda målen och stödsatserna formulerats utifrån någon analys av undervisningen och den omgivande miljön. Målen är inriktade på vad eleven och föräldrarna skall åstadkomma och är heller inte relaterade till nationella utbildningsmål. Åtgärdsprogrammet innehåller dock en plan för uppföljning och utvärdering. Dessutom framgår att elev, föräldrar och lärare varit delaktiga i framtagandet av programmet och dessa undertecknar detsamma. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen bör utvecklas i enlighet med ovanstående.

Ekillaskolan har, som tidigare nämnts, flera klasser för elever i behov av stöd. En av dessa är en preparandklass och verksamheten där innebär att eleverna går ett extra år innan de börjar i årskurs 7 och elever och föräldrar ansöker om plats. Under våren 2006 har dessutom ytterligare en stödfunktion inrättats, den så kallade 11: an, dit elever kan gå för att få hjälp med studierna.

Av skolans 15 elever som är berättigade till undervisning i svenska som andraspråk följer 15 elever denna kursplan. Stöd i form av studiehandledning på modersmålet ges endast till elever i den internationella klassen. För eleverna i internationella klassen finns en "kunskapstrappa i svenska som andraspråk" som klargör i vilken takt dessa elever kommer i kontakt med olika ämnen och när slutlig utslussning till "vanlig" klass kan ske. Inspektörerna har observerat att flera av dessa elever har kunskaper i engelska från sitt hemland, men i den internationella klassen ges de inte möjlighet att läsa detta språk. Ytterligare några elever har en anpassad studiegång. Som framgår av ovanstående finns en mängd olika lösningar på Ekillaskolan för att ge elever det stöd de har rätt till. Enligt grundskoleförordningen skall dock stöd i första hand ges inom klassens ram och inspektörerna bedömer därför att skolan bör se över hur stödet har organiserats. Inspektörerna bedömer även att skolan bör göra ytterligare ansträngningar för att stödja nyanlända elever i deras studier. Skolan bör inventera om stöd i form av studiehandledning på modersmålet ges till alla elever som har behov av detta.

Inspektörerna vill gärna lyfta fram det samarbetsprojekt som samundervisningsklassen bedriver i samverkan med kanotklubben Mälarpiraterna och som har bidragit till att stärka elevernas självbild.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Inför utvecklingssamtalen gör eleverna i några klasser en självskattning av sin kunskapsutveckling och får i samband med utvecklingssamtalet lärarnas bild av resultaten i de olika ämnena. I andra klasser kommer elev och föräldrar helt oförberedda till samtalet. Kommunens kravnivåer används i flertalet fall som underlag vid den kunskapsbedömning som lärarna gjort, men ibland begränsas omdömet till att "man är en snäll och trevlig elev" och inget nämns om kunskapsnivån i ämnet. I några klasser avslutas utvecklingssamtalet med att mål till kommande samtalstillfälle fastställs. Sådana mål kan enligt intervjuade handla om att eleven skall kontakta undervisande lärare för att ta reda på varför läraren satt ett visst betyg. Grundskoleförordningen anger att i samband med utvecklingssamtalet skall läraren i en "framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna". Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen vid Ekillaskolan bör utvecklas liksom arbetet med de individuella utvecklingsplanerna. Inspektörerna vill påpeka att det pågår ett arbete med individuella utvecklingsplaner i samundervisningsklasserna som kan vara av intresse för övriga delar av skolan att ta del av.

De nationella ämnesproven skall användas som stöd för läraren vid betygssättningen. Som tidigare angivits i denna rapport saknas provbetyg på de nationella ämnesproven i svenska för cirka hälften av eleverna, detta trots att proven är obligatoriska. Lärare uppger dock att proven har genomförts, men den bristande resultatredovisningen pekar, enligt inspektörerna, på att rutinerna vid skolan bör förbättras. Vidare finns, som också tidigare angetts, en stor diskrepans mel-

lan resultat på nationella prov i årskurs 9 och slutbetyg i matematik. De lärare som inspektörerna talat med uppger att man jämför resultaten på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg, att diskussioner om bedömning och betygssättning förs och i vissa fall att lärare gör sambedömningar av exempelvis prov och uppsatser.

Andra iakttagelser som inspektörerna gjort är att ingen elev i årskurs 8 eller 9 fick betyget Mycket väl godkänd i idrott och hälsa höstterminen 2005. Några elever i internationella klassen har nått det högsta betyget i modersmål, men har trots detta endast undervisning i ett fåtal ämnen.

Sigtuna kommun har arbetat fram kravnivåer i alla ämnen för flera årskurser och för årskurs 9 finns betygsriterier. Vid inspektionen framkommer att lärare använder kravnivåerna på olika sätt. Vissa lärare lyfter fram kravnivåerna som goda bedömningsexempel att visa för elever och föräldrar, andra lärare sätter betyg efter kravnivåerna medan vissa lärare följer de nationella styrdokumentet vid betygssättningen. Elever har i flera fall uppgett till inspektörerna att de upplever att "falska förhoppningar" om ett visst betyg lämnas vid utvecklingssamtalen och när eleven sedan får betygsblanketten i sin hand är det ett annat betyg. Inspektörerna bedömer att ovan nämnda exempel indikerar på oklarheter vid betygssättningen och vill betona att det är en myndighetsutövning att sätta betyg. Dessa måste sättas på korrekta grunder och både läroplanen och kursplanerna ger vägledning därom. Inspektörerna bedömer att Ekillaskolan skall använda de nationella styrdokumentet för betygssättning av elevers kunskapsutveckling. Övrig bedömning av kravnivåerna görs i kommunrapporten.

För de elever som inte får ett slutbetyg i något ämne skall ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling ges. Inspektörerna har granskat samtliga omdömen som upprättades våren 2005. En övervägande del av dessa anger vad eleven inte kan, vilket är tvärt emot vad förordningen anger. Inspektörerna bedömer därför att skolans utformning av skriftliga omdömen måste förbättras.

Eleverna i grundsärskolan får efter avslutad skolgång ett omdöme. Enligt särskoleförordningen skall eleverna efter avslutad skolgång i särskolan få ett intyg om utbildningen som eleverna gått igenom och detta skall kompletteras med ett allmänt studieomdöme om en elevs vårdnadshavare önskar det. Omdömet skall undertecknas av rektorn eller den rektorn bestämmer. En elev i grundsärskolan eller en elevs vårdnadshavare har rätt att begära att betyg sätts varje termin från och med höstterminen i årskurs 8. Inspektionen visar att skolans information till elever och vårdnadshavare om dessa rättigheter bör förbättras.

I elevernas terminsbetyg anges även frånvaron. Detta är inte förenligt med bestämmelserna i grundskoleförordningen och skolan måste se till att terminsbetygen utformas i enlighet med bestämmelserna i grundskoleförordningen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Rektorn har i egenskap av sin befattning ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Under den tid som gått sedan rektorn tillträdde sin befattning har han skapat sig en bild av verksamheten vid skolan och påbörjat ett förändringsarbete. Enligt vad som framkommit vid inspektionen och som lyfts fram i denna rapport finns ett flertal brister och rektorn ansvarar för att en förändring kommer till stånd. Enligt inspektörerna har rektorn, i samverkan med personal, elever och föräldrar, goda förutsättningar för att genomdriva ett sådant förändringsarbete. Som ett led i en utveck-

lingsprocess är det grundläggande att all personal har tillgång till och är förtrogen med de nationella styrdokumenterna.

Resultatet av skolans arbete mot de kommunala målområdena, som överensstämmer med de nationella, presenteras i skolans kvalitetsredovisning. Till varje målområde har skolan fastställt mål och olika aktiviteter nämns som skall bidra till måluppfyllelsen. Skolan har dock enligt vad som anges i kvalitetsredovisningen, i vissa fall, haft svårigheter att utvärdera resultatet av arbetet. Inspektörerna bedömer därför att skolan fortsättningsvis bör göra ytterligare ansträngningar för att mäta effekterna av genomförda insatser. Dessa resultat skall analyseras och de åtgärder för förbättring som behöver vidtas skall ”följa med” till arbetsplanen.

Ledning och intern kommunikation

Verksamhetsledarnas uppdrag är att, på rektorns initiativ, driva den pedagogiska utvecklingen i arbetsenheten. Vid inspektionstillfället fungerade verksamhetsledarna främst som informationsbärare mellan rektorn och arbetsenheten. För att stärka och tydliggöra verksamhetsledarnas roll och mandat har skolan utformat en arbetsbeskrivning över deras uppdrag. Rektorn upplevs i verksamheten som tydlig, väl känd bland eleverna och inriktad på att utveckla skolan.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att kvaliteten på verksamheten vid Ekillaskolan varierar. Skolans förebyggande arbete mot alla former av kränkande behandling bör stärkas.

Skolan bör ta ett samlat grepp för att tydliggöra vad den nationella styrningen kräver av verksamheten. Hur stödet är organiserat bör ses över och åtgärdsprogrammen bör förbättras. Utvecklingssamtalen bör förbättras och de individuella utvecklingsplanerna utformas som ett verktyg i elevens lärande. Betygssättningen är ytterligare ett område som skolan behöver arbeta med så att betygssättning sker i enlighet med nationella krav. Vidare skall de skriftliga omdömena utformas i enlighet med förordningens krav. Information om rätten till betyg och studieomdöme för elever i särskolan bör förbättras.

De förbättringsinsatser som inspektionen pekar på bör bli en del i skolans kvalitetsarbete och därmed finnas med i arbetsplanen och resultatet av arbetet redovisas i skolans kvalitetsredovisning.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Ekillaskolan deltar, som övriga enheter i kommunen i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan, vilket innebär att skolan inte strikt måste följa det timtal för respektive ämne som den nationella timplanen anger. Kunskapsmålen i de olika ämnena och den garanterade undervisningstiden i grundskolan gäller.

Inspektörerna har sett att undervisningstiden varierar mellan klasser inom samma årskurs. Som tidigare nämnts i denna rapport tar Ekillaskolan emot elever från tre andra skolor i årskurs 7. Hur många timmars undervisning eleverna erbjuds på avlämnande skolor är oklart och även undervisningstiden på Ekillaskolan. Vidare benämns elevens val i årskurs 7–9 ”profil” och eleverna väljer profil. Innevarande läsår har ett antal elever en profil riktad mot ishockey som bedrivs av externa anordnare utan inblandning från skolan. Det är, enligt inspektörernas bedömning, tveksamt om denna aktivitet kan ingå i elevernas undervisningstid. Undervisningstid definieras i grundskoleförordningen som ”arbete som planeras av lärare och elever tillsammans och som genomförs under lärares ledning”.

Inspektionen har också visat att vissa lärare låser klassrumsdörren i cirka 10 minuter efter att lektionen börjat. Inspektörerna vill påpeka att det inte är godtagbart att utestänga elever från undervisning. Skolan är en arbetsplats där alla måste visa ömsesidig respekt och det är inte godtagbart att elever stör undervisningen. Enligt inspektörerna bör skolan tillsammans med eleverna tydliggöra att verksamheten i skolan kräver att samtliga tar sitt ansvar och att man visar respekt för varandra.

De oklarheter som framkommit ovan gör att inspektörerna sammantaget bedömer att Ekillaskolan inte kan säkerställa att eleverna erbjuds den garanterade undervisningstiden och uppmanar skolan att utarbeta sådana rutiner att elevernas rätt till undervisning tillgodoses.

Information inför valet till årskurs 7 har till viss del fungerat väl och föräldrarna lyfter fram det sätt eleverna i kulturprofilen marknadsfört verksamheten och även den nya profilen som startar hösten 2006. Informationen inför valet till gymnasieskolan har fungerat bra.

Inspektörerna har observerat att en hög andel elever väljer svenska eller engelska som språkval i årskurs 9. Elevernas tendens att under den sista tiden i grundskolan avstå från moderna språk som språkval bör enligt inspektörerna leda till en analys och förslag till åtgärder från skolans sida.

Personal

Enligt den nationella statistiken hade Ekillaskolan en personaltäthet läsåret 2004/2005 på 8,3 lärare per 100 elever. Av dessa hade 6,1 lärare per 100 elever en pedagogisk högskoleutbildning att jämföra med kommunens på 5,7 och rikets på 6,6. Innevarande läsår har lärartätheten, enligt skolans egna uppgifter, sjunkit till 7,0 lärare per 100 elever och fortfarande saknar ett antal lärare en pedagogisk högskoleexamen. Inspektörerna bedömer att skolan bör anstränga sig ytterligare för att anställa lärare som har en utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Vid tidpunkten för inspektionen påbörjades vid skolan ett analysarbete för att inventera behov av kompetensutveckling.

Materiella resurser

Lokalerna är slitna och i behov av uppfräschning. I korridorerna är det ofta, trots lokalvårdarnas insatser, skräpigt. Diverse klotter samt skadegörelse förekommer. I vissa klassrum är ljudisoleringen dålig och störande ljud både från korridorer samt ventilationsanläggning påverkar arbetsmiljön. Stora delar av skolans lokaler är inte anpassade till elever med funktionshinder.

Enligt inspektörernas bedömning är även lokaler för naturvetenskaplig undervisning inte i sådant skick att de kan anses fylla normen för vad en modern undervisning kräver.

Skolan har två datasalar med vardera cirka 15 datorer. Flertalet klassrum saknar dock tillgång till datorer, vilket många gånger innebär begränsningar i möjligheten att använda datorn som pedagogiskt hjälpmedel. Även möjligheterna att använda television i verksamheten är begränsad. Läromedel i övrigt bedömer inspektörerna som tillfredsställande.

Skolan har upparbetat ett gott samarbete med kommunbiblioteket och planer för att inrätta ett bokrum på skolan finns.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning vid Ekillaskolan inte till fullo är godtagbar. Eleverna omfattas av skolplikt och att på olika sätt utestänga dem från undervisning är inte tillfredsställande.

Lokalerna är omoderna och i behov av renovering och anpassning till en modern undervisning. Även tillgången till datorer och annan undervisningsmaterial bör ses över.

Datum	Ort
2006-06-20	Stockholm

Gunnel Eriksson
Andreas Pierrou
Marie Wiberg-Svensson